

PÓKECZ KOVÁCS ATTILA egyetemi tanár (NKE ÁNTK, KRE ÁJK)

JAKAB ÉVA, A RÓMAI JOGÁSZ

A római jog professzorai évszázadok óta meghatározó szerepet töltenek be a magyarországi jogászképzésben. Jelentős szerepüket egyrészt magának a római jognak az egyetemes szellemtörténetben és az európai jogfejlődésben játszott kiemelkedő helyének, másrészt a római jogtudomány művelőinek, a tárgyat oktató híres romanisták tehetségének, kreatív alkotóerejének és odaadó szorgalmának köszönhetik. Megfigyeléseim eredményeképpen elmondhatom, hogy amikor pályafutásom során jogásztársaságban felmerült Jakab Éva neve, az első reakció többnyire „a római jogász” szavak voltak. A megtisztelő szöveggörnyezet - mintegy kitüntetés - elnyeréséhez hosszú út vezetett, az ünnepelt elért eredményei azonban kétségek kizáróan tanúsítják, hogy az erőfeszítések nem voltak hiábavalóak.

1. Az ünnepelt életpályája

Jakab Éva 1957. október 17-jén született Szegeden. A szülővárosban folytatott általános iskolai és középiskolai tanulmányai (a Radnóti Miklós Gimnáziumban 1972-1976 között) után egyenes út vezetett az ország egyik legnívósabb jogi egyetemére, a JATE Állam- és Jogtudományi Karára. Az 1976-1981 között Szegeden végzett tanulmányait summa cum laude diploma minősítéssel abszolválta. Rövid ideig Szegeden a közigazgatásban dolgozott gyakornokként, majd 1982-ben a JATE Állam- és Jogtudományi Karának Római Jogi Tanszékén kezdte el egyetemi oktatói pályafutását. Ezt a státuszt napjainkig magas szintű munkavégzésével teszi ismertté világszerte a romanisták körében. Tudományos és oktatói pályáját a legendás hírű előd, Pólay Elemér professzor vezetésével kezdte meg, akit mindmáig tisztelettel övezett példaképének tart.¹ A római jog oktatásába mindjárt az első évtől kezdődően bekapcsolódott, először heti hat-nyolc órában római jogi gyakorlatokat vezetett, majd előadást is tartott az esti, majd a levelező, s a nappali tagozaton is.

Tanársegédként hosszabb időt (1987-1988-ban tíz hónapot, majd 1989-ben három hónapot) töltött DAAD ösztöndíjasként Münchenben a *Leopold Wenger Institut für Rechtsgeschichte* falai között. Ebben az időszakban a híres intézetet olyan tudósok nevei fémjelezték, mint Dieter Nörr és Gerhard Thür professzorok, valamint az akkor még docens Alfons Bürge. Az itt szerzett tapasztalatok – lévén, hogy az intézet a nemzetközi romanisztika egyik legkiválóbb központja – meghatározóvá váltak Jakab Éva tudományos pályafutásában. Hazatérte után 1990-ben „*doctor universitatis*” tudományos fokozatot

1 JAKAB ÉVA: Tudós és kora: Pólay Elemér életútjáról. *Acta Facultatis Politico-Iuridicae Universitatis Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eötvös Nominatae* 52, 2015, 17-32.

szerzett Szegeden, amit adjunktusi kinevezés követett. 1992-ben három hónapos kutatóúton vett részt Bécsben a Collegium Hungaricumban, majd még ebben az évben a doctor universitas cím megszerzéséhez készített korábbi értekezését továbbfejlesztve benyújtotta kandidátusi értekezését „*Szerződési szokások és adásvételi előírások*” címmel az MTA IX. Osztályához. Az 1992-ben megvédett kandidátusi értekezést Szegeden 1993-ban jelentette meg „*Stipulationes aediliciae: A kellékhibákért való helytállás kialakulása és szabályai a római jogban*” címmel. A sikeres fokozatszerzés 1993-ban magával hozta a docensi kinevezést az akkor Molnár Imre professzor által vezetett szegedi Római Jogi Tanszékre. A kandidátusi értekezést Pólay Elemér halálát követően főként a müncheni Dieter Nörr professzorral konzultálva átdolgozta, s német nyelven 1997-ben „*Praedicere und cavere beim Marktkauf*” címmel a neves német kiadónál, a C. H. Becknél publikálta is. A német romanisztika vezető kutatója, Dieter Nörr lett a mestere, így 2000-2001-ben az ő irányításával kutatót 14 hónapon keresztül Münchenben. Hazatérésekor tanszékvezetőjének támogatását élvezve 2001-ben habilitált Szegeden. A következő évben a Szegedi Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának Római Jogi Tanszékére nevezték ki előbb tanszékvezetőnek, majd 2002. július 1-jén egyetemi tanári kinevezését is átvehette a Köztársasági Elnöktől. Oktatási és tudományos tevékenységét is nagy intenzitással végezte, s igyekezett a nemzetközi tudományos életben is folyamatosan jelen lenni. Több alkalommal kutatót angolszász egyetemeken is, így 2009-ben két hónapot az University of Texas at Austin, majd 2014-ben egy hónapot a Princeton Campus Hungary keretei között. Óriási jelentőségű megtiszteltetés érte 2012-ben, amikor az Osztrák Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta. A következő évben a római jogászok Nobel díjának tartott nemzetközi társaság egyik első Kelet-Európából megválasztott tagjaként a nápolyi székhelyű „*Consortio interuniversitario Gérard Boulvert, Comitato Scientifico Internazionale*” tudományos bizottságába nevezték ki.² Emellett tovább haladt magyarországi tudományos karrierjében is, s a 2004-ben „*Borvétel és kockázat. Jogtudomány és jogélet a Római Birodalomban*” címmel benyújtott értekezésének megvédését követően 2005-ben elnyerte MTA doktora (DSc) címet. Az akadémiai doktori disszertációját magyar nyelven is publikálta. Különösen kedvező nemzetközi visszhangra talált e mű német nyelvű változata, ami 2009-ben, ismét Münchenben, a C.H. Beck kiadásában jelentett meg „*Risikomanagement beim Weinkauf*” címmel.

Jakab Éva amellett, hogy a jogtudomány egyik jeles kutatója, kiemelkedő tudományszervező tevékenységgel is büszkélkedhet. A 2002-ben történt egyetemi tanári kinevezését követő években 2005-2009 között a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának oktatási dékánhelyetteseként, majd 2009-2011 és 2013-2017 közötti időszakban tudományos dékánhelyettesként meghatározó szerepet játszott a jogászképzés és a tudományos munka szervezésében. A tudományos utánpótlás nevelésében is irányító szerepet kapott, 2010-től 2015-ig a Szegedi Tudományegyetem Jogtudományi Doktori Iskolájának volt az elnöke. A szegedi Jogtudományi Doktori Iskolának nem

2 A nemzetközi ökortudományi társaság 2-3 évenként a világ minden részéről érkező, első tudományos monográfiák közül választja ki a díjazott műveket.

csak az adminisztrációját irányította, hanem konferenciák szervezésével, vendégoktatói meghívásokkal a nemzetközi tudományos életbe is bekapcsolta doktoranduszait, az iskolát külföldön is elismert tudományos utánpótlást képző műhely rangjára emelte. Emellett témavezetőként is tevékenykedett, s így jelentős mértékben hozzájárult, hogy a római jogászok közül Pozsonyi Norbert 2012-ben „*Zálogjog a szerződési okiratok tükrében. Kauteláris praxis a preklasszikus és a klasszikus korszakban*” című értekezésével PhD fokozatot szerzett. Ugyancsak az ő témavezetésével szerzett PhD fokozatot magánjogi témájú dolgozatával Nagy Éva 2014-ben és Árkosy Lilla Anna 2019-ben. Társtémavezetője volt a 2012-ben Szegeden fokozatot szerzett Molnár Istvánnak is. A nemzetközi tudományos utánpótlásképzésben is tevékeny szerepet vállalt, a Grazi Egyetemen Philip Leitner 2008-ban megvédett nemzetközi doktori dolgozatának („*Hellenische Bankurkundent. Bank und Zahlungsanweisung im ptolemäischen Agypten und republikanischen Rom*” címmel), illetve ugyanebben az évben az olasz Università degli Studi Milano Bicocca egyetemén nemzetközi doktori fokozatot szerzett Andrea Colorio dolgozatának („*Aspetti delle garanzie reali nella Grecia antica*” című) társtémavezetője volt.

A szegedi egyetem mellett jelentős szerepet játszott a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) tudományos és oktatási tevékenységében is, különösen a 2015-2018 közötti időszakban. A 2017-2018-as tanévben előadója volt az Egyetemes államtörténet és az Államelmélet 1. tantárgyaknak az államtudományi képzésben. Az NKE Közigazgatási Doktori iskolájában magyar és angol nyelvű tárgyakat is hirdet és hirdetett, elsősorban az antik államtörténet és a szellemi tulajdon története körében. Alapítója és intézetvezetője volt az NKE ÁKK Európai Állam- és Jogtörténeti Intézetnek 2017-2018-ban. Mind az NKE tudományos életének, mind a tudományos testületeinek is aktív szereplője volt, így a 2015-2017 közötti időszakban az NKE Egyetemi Habilitációs Bizottságának volt tagja, majd 2016-2017-ben az NKE Kutatási Tanácsának elnökhelyettese lett, e mellett 2016-2017-ben az NKE Jogtudományi Kollégiumának elnöke is volt. Az NKE-en való professzorságának idején jelentős elismerést nyert azáltal, hogy az Oxfordi Egyetem All Souls College-ben vendégoktató lett a 2017-2018-as évben.

Jakab Éva a Károli Gáspár Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának 2018-tól kezdődően meghatározó jelentőségű professzora. A római jog területén előadások tartásával, szemináriumok vezetésével és a tudományos utánpótlás nevelésében játszott odaadó és lelkes munkájával vesz részt a Kar életében. A KRE ÁJK 2022-ben bevezetett új szervezeti rendjében a Jogtörténeti és Jogelméleti Intézet vezetője, illetve az önállóvá váló Római Jogi Tanszék vezetője is lett egyben. A KRE ÁJK Doktori Iskolájának 2018 óta elnöke. Tevékenységének eredményeképp a doktori iskola magyar és angol nyelvű képzéseit is akkreditálták, illetve folyamatosan nő az itt PhD fokozatot szerző hallgatók száma is. A KRE Egyetemi Habilitációs és doktori Tanácsa 2022-ben elnökévé választotta.

Az egyetemi oktatói, kutatói, közéleti és tudományos szervező munkája mellett pályafutásának minden szakaszában tevékeny részt vállalt a tudományos szervezetek és intézmények tevékenységében is. Így 2005-2017 között az MTA IX. Osztály Állam- és Jogtudományi Bizottságának választott tagja, majd a 2007-2014 közötti időszakban elnökhelyettese

volt. Az OTKA Társadalomtudományi Kollégiumának 2006-2009 között volt tagja. Az Osztrák Tudományos Akadémia Antik Jogtörténeti Bizottsága a 2008-2012 közötti periódusra taggá választotta. Az MTA Bolyai Szakértő Kollégiumának 2009-2013, majd a Bolyai Szakértő Testületnek 2013-2017 között, az OTKA Bizottságnak (majd a jogutód NKFI-nek) az MTA elnökének javaslatára 2011-2017 közötti időszakban volt tagja. Az Igazságügyi Minisztérium Tudományos Tanácsadó Testületének tagjává is megválasztották 2014-2017 között. A Magyarországi Humboldt Egyesületnek 2016 óta elnöke. Az MTA IX. Osztály Római Jogi és Európai Magánjogtörténeti Albizottságának (REMA) 2014-2016-os években választott elnöke volt.

Külön említést érdemel, hogy az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont tudományos lapjának, az *Acta Juridica Hungarica* folyóiratnak a főszerkesztője 2015-től.

Sikeres oktatói és kutatói munkáját számos tudományos elismerés, kitüntetés kísérte. Első elismerését még tanársegédként kapta miniszteri dicséret formájában. Ezt követte 2005-ben a Magyar Felsőoktatásért Emlékérem. A SZTE ÁJK 2006-ban az év Professzora címet ítélte oda számára. Tudományos munkájának elismeréseként az MTA Jogtudományi Intézete 2009-ben Peschka Vilmos Díjat, ugyancsak 2009-ben az OTKA Ipoly Arnold Díjat adományozott számára. Első jelentősebb külföldi kitüntetését, a 38. Deutscher Rechtshistorikertag Díját 2010-ben kapta a C.H. Beck, Böhlau és Klostermann Verlag finanszírozásával az előző két év legjobb német nyelvű, jogtörténeti tárgyú monográfiáért, a „*Risikomanagement beim Weinkauf*” (München, 2009) című könyvéért. A Szegedi tudományegyetem 2011-ben Pro Universitate Díjat ítelt oda számára. Ugyancsak tudományos monográfiáját ismerte el az MTA Akadémiai Kiadója Nivódíj adományozásával 2013-ban a „*Szerzők, kiadók, kalózkodók*” című munkájáért. Két év múlva 2015-ben Akadémiai Díjban részesült. A KRE ÁJK egyetemi tanáráként 2022-augusztus 20-án a Magyar Érdemrend tisztikereszt (polgári tagozat) kitüntetésben részesült.

2. Jakab Éva oktatói és tudományos munkássága 2022-ig

Jakab Éva az egyik legnagyobb munkabírású jogász kollégám, így biztosan mondhatjuk, hogy eddigi tekintélyt parancsoló, nemzetközi mércével mérve is lenyűgöző tudományos teljesítménye a jövőben is számos értékes alkotással fog gyarapodni.³ Az őt tisztelő, elfogult kollégaként és barátként az eddigi életmű szubjektív értékelése helyett inkább annak bemutatását, jelentőségének hangsúlyozását kísérem meg.

A Római jog tantárgy oktatása során a magánjog, s különösen a vagyonjog intézményeinek a gyakorlatban való érvényesülését helyezi előadásainak középpontjába. Bár tudományos közleményeinek jelentős többsége a római kötelmi jog kérdéseinek körében született, a hallgatónak tartott órái során nem csak az antik szerződési jog, hanem a dologi jog – kiemelten a tulajdonjog - és az öröklési jog jogvitái állnak a fókuszban.

3 A 2022-es év végén az MTMT-ben Jakab Éva neve mellett 250 tudományos közlemény szerepel, amelyre több mint 500 független idézés történt. Hirsch indexe 11. Hét monográfia szerzője, s további kilenc szerkesztője volt.

Nagy hangsúlyt fektet a gyakorlatorientált képzésre, így óráin rendszeresen dolgoz fel jogeseteket, illetve professzorként is vezet jogesetmegoldó gyakorlati órákat. A Molnár Imrével közösen írt tankönyv „Római jog” címmel jelent meg 2001-ben először Szegeden, azóta 7 újabb kiadás is napvilágot látott.

Tudományos munkáit elsősorban az antik források exegézisére alapítja, de nem csupán az írott jogforrásokra korlátozza vizsgálódásait, hanem a hazai romanisztika körében egyedülállóan széles horizontú elemzéseket is végez, ami az epigráfiai és a papirologiai területekre is kiterjed. Megállapításait az ókori világ gazdasági és társadalmi viszonyainak tükrében az ókori jogviták megértésének érdekében teszi meg. Tekintélyt parancsoló latin és görög tudása mellett figyelemre méltó, hogy tudományos munkáit a német, olasz, francia és angol nyelvű nemzetközi szakirodalom naprakész ismeretének birtokában készíti el. A hazai római jogászok körében ő a német nyelven legtöbbet publikáló kutató.

A továbbiakban tudományos műveinek rövid bemutatására teszek kísérletet a meghatározó jelentőségű munkáinak sommás jellegű elemzésével.

Első megjelent monográfiáját a modern fogyasztóvédelmi jognak is alapjait jelentő római kellékszavatosság vizsgálatának szentelte. A 218 oldalas mű elsőként a római piaci szokásokat és az *aedilis curules* piacfelügyeleti tevékenységét elemezte. Ezt követően a rabszolgavételek bemutatásán keresztül az aediliszi stipulációkra, mint garanciastipulációkra helyezte a hangsúlyt, azoknak anyagi és eljárásjogi vonzatait is széleskörűen vizsgálta. Fejtegetéseinek eredményeképp arra a következtetésre jutott, hogy az antik Rómában a piacon az adásvételi ügyleteket granciastipulációval, s anélkül is meg lehetett kötni. Az aediliszek ezen túl arra is kényszerítették az eladókat, hogy meghatározott információkkal lássák el a vevőket az áruk tulajdonságaival kapcsolatban. Ha később a rabszolgának valamilyen hibája napvilágra került, amit az eladó az ügylet megkötésekor az előírások ellenére sem hozott a vevő tudomására, vagy az eladó bizonyos tulajdonság meglétét ígérte, de az hiányzott (*dicta et promissa*), akkor a vevő az aediliszi *edictum* alapján perelhette az eladót. Az adásvétel megkötésétől számított hat hónapon belül a vevő elállást kérhetett (*actio redhibitoria*), egy éven belül a vételár csökkentését követelhetette (*actio quanti minoris*). A per az *aedilis curulis* által elrendelt *stipulatio*val indult meg, ha ezt a kényszer-stipulációt az alperes megtagadta, akkor beálltak a védekezés elmaradásának (*indefensus*) következményei. Ezzel egyidőben az *aedilis* megígérte a vevőnek, hogy az *indefensio*tól számított két hónapon belül *iudicium*ot ad az elállásra indított keresetére.⁴ Jakab Éva monográfiája jelentőst hatást gyakorolt a római jogi szakirodalomra, elméletét „stipulatio-kényszer” elméletnek (*Theorie des Stipulationszwangs*) szokás nevezi.⁵

4 JAKAB ÉVA: Stipulationes aediliciae: A kellékhibákért való helytállás kialakulása és szabályai a római jogban. Szeged, Acta Universitatis Szegediensis. Acta Juridica et Politica 44/7., 1993.

5 Az elmélet a nemzetközi irodalomba is bekerült köszönhetően a munka német nyelvű megjelentetésének. Lásd: JAKAB, ÉVA: *Praedicere und cavere beim Marktkauf. Sachmängel im griechischen und römischen Recht*, München, C. H. Beck, 1997.

Másik jelentős munkája a 2011-ben az Akadémiai Kiadó gondozásában napvilágot látott „*Borvétel és kockázat. Jogtudomány és jogélet a Római Birodalomban*” című, a római borvétel kapcsán a kockázatviselés (veszélyviselés) kérdését elemző monográfia.⁶ A kötet jól példázza Jakab Éva római joggyakorlat iráni elkötelezett érdeklődését. A 245 oldal terjedelmű mű három elkülönült részből áll. Az első részben a szerző a római jogtudomány és jogélet kérdéseit a jogegységesítés és a partikularizmus szemszögéből vizsgálta. Ebben a részben kerített sort a birodalmi jog és a helyi népjog viszonyának bemutatására, a bortermelés gazdasági kontextusainak elemzésére és a római könyvvitel jelentőségének az áttekintésére. A könyv második része a szerződési modelleknek a jogéletben játszott szerepét taglalta Cato, a *Digesta* források és a papiruszanyag vizsgálatát követően. Ebben a fejezetben a bor értékesítésére irányuló legyakoribb szerződésekkel foglalkozott. A rák maradt szerződések mellett üzleti leveleket, utalványozások és átvételi elismervények dokumentumait is feldolgozta. A monográfia harmadik fejezete a borvételnél alkalmazott kockázattelepítési modelleket vette górcső alá. Ennek körében részletesen elemezte a vevő veszélyviselésének eseteit (*periculum emptiois*), a borkostolásnak (*degustationak*) a borvétel minőségi ellenőrzésében játszott szerepét, illetve a borkimérésnek (*mensurának*) a megvett bor mennyiségének megállapításánál betöltött funkcióját. Munkájában arra a következtetésre jutott, hogy a borvétel dogmatikai problémái a romanisztika általános tanaival sem a *perfectio*, sem a feltétel tanával nem oldhatóak meg. Meglátása szerint csak a szerződési gyakorlat gazdasági kontextusba helyezett feltárása ad magyarázatot a borkostolás (*degustatio*) és a borkimérés (*mensura*) sokrétű joghatására, így a felelősség és a veszélyviselés kérdéseire.

Jakab Éva monográfiái között sajátos helyet foglal el a „*Humanizmus és jogtudomány. Brissonius szerződési formulái*” című, 2013-ban megjelent mű. A kötet a 16. századi francia humanista jogtudós, Barnabas Brissoniusnak (1531-1591) a Párizsban 1583-ban megjelent szerződési formulákat, az általános szerződési feltételeknek tekinthető szerződési modelleket tartalmazó „*De formulis et solennibus populi Romani verbis. Libri VIII.*” címűt művét dolgozta fel. Brissonius műve egy olyan humanista mű, ami az ókori Rómát tárgyalja, elsősorban a Jusztiniánusz előtti forrásokra koncentrálva. A nem jogász ókori szerzők Brissonius általi feldolgozása, összegyűjtése és elemzése jól illeszkedett a humanista iskola koncepciójába, amely a klasszikus római forrásokat kívánta bemutatni a jusztiniánuszi és a középkori latin buroktól meg tisztítva. A humanista jogtudós műve még hat kiadást ért meg, a legutóbbi 1781-ben jelent meg Lipszében. Jakab Éva monográfiájának kiemelkedő érdeme, hogy az ókori szerződéseket (adásvétel, bérlet, megbízás, társasági szerződés) a 16. századi humanista jogtudomány szemüvegén keresztül szemlélve a magyar olvasókhöz is eljuttatta, a latin szövegeket lefordította, s azokat tudományos magyarázatokkal, elemzésekkel világította meg.⁷

6 JAKAB, ÉVA: *Borvétel és kockázat. Jogtudomány és jogélet a Római Birodalomban*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2011. A mű német nyelven is megjelent. Lásd: JAKAB, ÉVA: *Risikomanagement beim Weinverkauf, Periculum und Praxis im Imperium Romanum*. München. C. H. Beck, 2009.

7 JAKAB, ÉVA: *Humanizmus és jogtudomány. Brissonius szerződési formulái I*. Szeged, Pólay Elemér Alapítvány, 2013.

Államtudományi kérdéseket boncolgat a 2020-ban Szegeden megjelent „*Iustitia mérlege. Polgárok és peregrinusok a helytartó bírói fóruma előtt*” című monográfiájában. A munka célkitűzése az volt, hogy felvázolja a Római Birodalom igazságszolgáltatási koncepcióját. A 132 oldal terjedelmű mű a provinciai igazgatást, a római polgárok és a peregrinusok eltérő jogait, illetve a tartományi bírászkodás kérdéseit vizsgálja. A római tartományok igazgatása kapcsán Egyiptom igazgatásának külön fejezetet szentelt a szerző. A forrásanyag alapos feldolgozását olvasva meggyőződhetünk arról, hogy korunk magánjogi, közjogi, politikai és állambölcseleti kihívásaira reflektálva érdemes az ókori Rómából ránk maradt szellemi hagyatékat tanulmányozni.⁸

Jakab Éva szerteágazó római jogi tudományos munkássága elsősorban tudományos cikkeiben megfogalmazott eredményei miatt bír jelentős visszhanggal a szakág művelői körében. Valamennyi bemutatására nem vállalkozhatok, de véleményem szerint a római szerződési gyakorlattal kapcsolatos fejtegetései nem csupán az ókori jogokkal foglalkozók, hanem a modern jogok művelői számára is értékes tanulságokkal szolgálnak. Jakab Éva ugyanis ezekben a műveiben a római jogot nem csupán statikus normáin keresztül, hanem a változó gazdasági és társadalmi környezetükben a kor gyakorló jogászai által alkalmazott szerződési praxisban mutatta be. A jogi források és a feliratos joganyag, illetve a papiruszokban megjelenő jog összevetése eredményeként új eredményekre jutott a szerződések minősítése, a felelősség és főként a kockázatviselés területén.⁹

- 8 JAKAB, Éva: *Iustitia mérlege. Polgárok és peregrinusok a helytartó bírói fóruma előtt*. Szeged, Pólay Elemér Alapítvány, 2020.
- 9 JAKAB, Éva: Vectura pro mutua: Überlegungen zu Tab. Pomp. 13 und Ulp. D. 19.2.15.6. *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Romanistische Abteilung*, 2000, 117, 244-273.; JAKAB, Éva: Kockázat és kalkuláció az építési vállalkozásnál. *Miskolci Jogi Szemle* 2006, 1/1, 19-27.; JAKAB, Éva: Vertragsformulare im Imperium Romanum. *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Romanistische Abteilung* 123, 2006, 71-101.; JAKAB, Éva: *TPSulp. 48 e 49: Contratti e operazioni bancarie a Puteoli*. In: CASCIONE, Cosimo – MASI Doria, Carla (szerk.): *Fides humanitas ius. Studi in onore di Luigi Labruna* 8. Napoli, Editoriale Scientifica, 2007, 2595-2621.; JAKAB, Éva: *Risikomanagement bei den naukleroi*. In: MEISSEL, Franz, Stephan – Scheibelreiter Philip (szerk.): *Antike, Recht, Geschichte. Symposium zu Ehren von Peter E. Pieler*. Frankfurt am Main, Peter Lang, 2008, 73-88.; JAKAB, Éva: *Vertragspraxis und Bankgeschäfte im antiken Puteoli. TPSulp. 48 neu interpretiert*. In: VERBOVEN, Koenraad – VANDORPE, Katalijn – CHANKOWSKI, Veronique (szerk.): *Pistoi dia ten technen: Bankers, Loans and Archives in the Ancient World. Studies in Honour of Raymond Bogaert*. Leuven, Peeters Publishers, 2008, 321-344.; JAKAB, Éva: *Chirographum in Theorie und Praxis*. In: Muscheler, Karlheinz – LIEBS Detlef (szerk.): *Römische Jurisprudenz - Dogmatik, Überlieferung, Rezeption. Festschrift für Detlef Liebs zum 75. Geburtstag*. Berlin, Duncker und Humblot, 2011, 275-292.; JAKAB, Éva: *Latin nyelvű adásvételi okiratok a Római birodalomból*. In: Földi András – Sándor István – Siklósi Iván (szerk.): *Ad geographiam historico-iuridicam ope iuris Romani colendam: Studia in honorem Gábor Hamza*. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2015, 203-219.; JAKAB, Éva: *Munkavállalók az ókori görög szerződési gyakorlatban*. In: HOMOKI-NAGY Mária – HAJDÚ József (szerk.): *Ünnepi kötet dr. Czucz Ottó egyetemi tanár 70. születésnapjára*. Szeged, Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar,

Tanulmányom csupán rövid összefoglaló, mind az ünnepelelt életpályája, mind oktatói tudományos munkássága tekintetében. Ennek fő oka a terjedelmi korlátok mellett az, hogy pillanatképet kívántam adni a rendkívüli alkotóerővel rendelkező jogtudós, Jakab Éva életpályájáról és eddig elért impozáns eredményeiről. Az ünnepelelt közéleti aktivitását és terveit megvalósulására irányuló eltökéltségét ismerve meggyőződésem, hogy szakmai karrierjében és tudományos elismertségének növekedésében is eredményes évek előtt áll. Kívánjuk – e kötet minden közreműködője nevében is -, hogy a 65. születésnapot még sok kövesse! Sok erőt, jó egészséget, kitartást és szeretetteljes környezetet kívánok! Isten éltesse Professzor Asszony! *Ad multos annos!*

A large, light gray watermark of the LightPDF logo is oriented diagonally across the center of the page.

2016, 269-275.; JAKAB, Éva: *Geldgeschäfte von Freigelassenen: Variationen zu TPSulp.* 82. In: BABUSIAUX, Ulrike – NOBEL, Peter – PLATSCHKE, Johannes (szerk.): *Der Bürge Einst und Jetzt. Festschrift für Alfons Bürge.* Zürich, Schulthess Médias Juridiques SA, 2017, 467-481.